

18. Spring H. et al. Stretching and strengthening exercises, Thieme Flexibook.– B. G. Thieme, 1991.
19. Standards in physical rehabilitation // European Sourball in Travmatology. – 1997. – № 4. – P. 1-7.
20. Wade D.N. Measurement in travmatological rehabilitation./ D.N.Wade – Oxford University Press. 1992. – P. 132-137.

Задорожна О. Р., Семеряк З. С., Гошко А. Є.
Львівський державний університет фізичної культури

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ПРОВІДНИХ СПОРТСМЕНОК УКРАЇНИ У КОМАНДНИХ ЗМАГАННЯХ ІЗ ФЕХТУВАННЯ НА ШПАГАХ (НА ПРИКЛАДІ СЕЗОНУ 2014-2015 РР.)

У статті розглянуто результативність провідних спортсменок України у командних змаганнях із фехтування на шпагах (на прикладі сезону 2014-2015 рр.). На основі аналізу показників змагальної діяльності та індивідуальної результативності на певній позиції під час поєдинків з командами-суперницями встановлено, що найбільш результативною спортсменкою упродовж сезону 2014-2015 рр. у командних змаганнях була Шемякіну Я., на що вказала її індивідуальна результативність – «+93».

Ключові слова: фехтування, результативність, командні змагання.

Задорожная О. Р., Семеряк З. С., Гошко А. Е. Результативность ведущих спортсменок Украины в командных соревнованиях по фехтованию на шпагах (на примере сезона 2014-2015 гг.). В статье рассмотрена результативность ведущих спортсменок Украины в командных соревнованиях по фехтованию на шпагах (на примере сезона 2014-2015 гг.). На основе анализа показателей соревновательной деятельности и индивидуальной результативности на определенной позиции во время поединков с командами-соперницами установлено, что наиболее результативной спортсменкой в течение сезона 2014-2015 гг. в командных соревнованиях была Шемякина Я., на что указала ее индивидуальная результативность - «+93».

Ключевые слова: фехтование, результативность, командные соревнования.

Zadorozhna O. R., Semeryak Z. S., Hoshko A. E. The efficiency of Ukrainian leading athletes in team competitions in epee fencing (for example the season 2014-2015 Summary). In the article there was considered the impact of Ukrainian leading athletes in team competitions in epee fencing (for example, the season 2014-2015). Based on the analysis of competitive performance and individual efficiency in a certain position during fights with opposing teams, there was found that the most effective athlete during the season 2014-2015 in the team competition was Shemyakina Y., which was pointed by her individual performance - "+93" on the position of the first number. On the position of the second number the best performance was demonstrated by Panteleyeva K. and Krivitska O. ("+10" and "+7" respectively). In the 35 matches Panteleyeva K. won 13 (37.1 %), lost 17 (48.5 %) and five bouts were draws (14.2 %). Krivitska O. had 60 fights, 21 victory (35.0 %), 28 defeats (46.6 %) and 11 draws (18.4%).

The least amount of fights were held by two athletes – Bezhora F. and Ivchenko A. (24 and 10 fights). Bezhora F. had 7 victories (29.1%), 14 defeats (58.4 %) and three draws (12.5 %). Her individual efficiency was "-20". Ivchenko A. won two bouts (20.0 %), seven lesions (70.0 %) and one draw (10.0 %). Her individual efficiency was "-13". Pochkalova A. got 25 wins (29.1 %), 42 defeats (58.4 %) and 22 draws (12.5 %). Her individual efficiency was "-14". The best results were demonstrated on the position of the second number.

Key words: fencing, efficiency, team competition.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Сучасний стан розвитку фехтування характеризується інтенсифікацією змагальної діяльності, що, своєю чергою, вимагає вдосконалення різних сторін підготовки висококваліфікованих спортсменів. Світові тенденції у фехтуванні свідчать, що перемагає команда та спортсмени тієї країни, яка швидко і ефективно впроваджує нові наукові розробки та адекватно реагує на еволюційні зміни виду спорту за допомогою корекції окремих сторін підготовки спортсменів, в тому числі технічної, тактичної і теоретичної [4, 6, 8].

Слід зазначити, що особливості підготовки спортсменів до виступів в особистих та командних змаганнях у фехтуванні мають низку відмінностей, визначених правилами [6]. Зокрема, у командних змаганнях з фехтування можуть брати участь команди, що складаються з чотирьох учасників (один з них запасний). Поєдинки у кожній зустрічі проводяться за формулою «естафета» (кожному з учасників команди присвоюється порядковий номер), відповідно до якої кожні три учасники однієї команди послідовно зустрічаються з кожним з трьох учасників команди-суперниці. Розподіл учасників кожної команди в протоколі зустрічі визначається жеребкуванням. Командою-переможцем у зустрічі вважається та, яка першою досягає максимального результату в 45 уколів або та, яка нанесе більше уколів у встановлений час. Таким чином, у командних змаганнях перемогу здобуває команда в цілому, а не окремі спортсмени [6]. Як добре не фехтував би окремих спортсмен в окремих поєдинках зустрічі, якщо команда програла, то програв і він. І навпаки, як би погано спортсмен не фехтував, якщо команда перемогла, то переміг і він. Водночас на вибір тактики у командних змаганнях впливають: різниця у рахунку, порядковий номер поєдинку та індивідуальна результативність кожного учасника команди у поєдинках з учасниками окремих команд-суперниць [6, 7].

Зазначена специфіка командних змагань вимагає ретельного формування складу команди на основі аналізу рівня підготовленості спортсменів у конкретний період сезону, їх сумісності, визначення раціональної послідовності їх виступів у зустрічі на основі показників індивідуальної результативності у поєдинках з різними командами суперниками.

Зв'язок з науковими темами та планами. Дослідження виконувалося відповідно до теми 2.9 «Індивідуалізація

тренувального процесу кваліфікованих єдиноборців» Зведеного плану науково-дослідницької роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науково-методичній літературі з проблем підготовки фехтувальників значна увага приділяється питанням структури та змісту змагальної діяльності у різних видах спорту, удосконаленню різних сторін підготовленості спортсменів, їх контролю, теоретичної підготовки фехтувальників, історії фехтування, педагогічного значення фехтування [1, 2, 3, 4, 5, 8]. При цьому у більшості публікації, присвячених техніко-тактичній підготовці спортсменів, значна увага приділяється змінам в арсеналі фехтувальників в умовах змагальної діяльності та шляхам його удосконалення [1, 4]. Водночас показники індивідуальної результативності спортсменів в особистих та командних змаганнях аналізуються виключно для формування уявлення щодо рівня підготовленості спортсменів. Таким чином, постає протиріччя між необхідністю аналізу індивідуальної результативності фехтувальників як підґрунтя для формування оптимального складу команди для участі у змаганнях вищого рівня та відсутністю відповідних даних у науково-методичній літературі.

Мета дослідження. Визначити індивідуальну результативність провідних фехтувальниць на шпагах в командних змаганнях (на прикладі збірної команди України).

Об'єкт дослідження: змагальна діяльність провідних спортсменок України у фехтуванні на шпагах.

Предмет дослідження: індивідуальна результативність провідних спортсменок України у фехтуванні на шпагах у командних змаганнях.

Методи та організація дослідження. Для з'ясування проблемного поля обраної теми, визначення об'єкту, предмету і мети та обґрунтування отриманих результатів використовувався метод теоретичного аналізу та узагальнення даних літератури та мережі Інтернет, а також метод аналізу документальних матеріалів, зокрема аналіз протоколів змагань та світовий рейтинг команд у фехтуванні на шпагах серед жінок за сезон 2014-2015.

Результати дослідження та їх обговорення. Протягом сезону 2014-2015рр. жіноча збірна команда України з фехтування на шпагах брала участь у таких семи міжнародних змаганнях: чотири етапи Кубку світу (Ліньяно, Італія; Йоханесбург, ПАР; Барселона, Іспанія; Буенос-Айрес, Аргентина), Гран-прі в м. Ксюджоу (Китай), чемпіонат Європи в м. Монтре (Швейцарія), чемпіонат світу в м. Москва (Росія). Упродовж п'яти перших змагань команда отримувала очки та класифікувалася в міжнародному рейтингу FIE для подальшої участі в чемпіонатах Європи та світу. Для отримання детальної інформації було проаналізовано не лише загальнокомандні виступи, а й індивідуальну результативність фехтувальниць, включених до складу збірної команди України, на кожному етапі окремо.

Таблиця 1

Результати команди Збірної України з фехтування на шпагах серед жінок за сезон 2014-2015рр

Україна			
		місце	Очки
Етап кубку світу	Ліньяно	7	28
Етап кубку світу	Йоханесбург	5	32
Етап кубку світу	Буенос Айрес	9	25
Етап кубку світу	Барселона	8	26
Гран-прі	Ксюджоу	13	21
Чемпіонат Європи	Монтреікс	5	32
Чемпіонат світу	Москва	3	80
	сума		223

Отже, найгірший результат національна збірна продемонструвала на Гран-прі в Китаї (м. Ксюджоу), де посіла 13 місце та отримала 21 очко, та на етапі Кубку світу в Аргентині (м. Буенос-Айрес) – дев'яте місце та 25 очків до світового рейтингу. На цих змаганнях українські спортсменки програли за вхід до вісімки кращих команд світу.

Однаковий результати команда продемонструвала на Чемпіонаті Європи у Швейцарії (м. Монтре) та на етапі Кубку світу в ПАР (м. Йоханесбург), де спортсменки посіли п'яте місце, що дало їм 32 очка. Найкращим результатом став виступ українських фехтувальниць на Чемпіонаті світу в Росії (м. Москва), де вони посіли третє місце (80 очок). За підсумками змагального сезону 2014-2015 рр. команда українських шпажисток отримала 223 очки.

Розглянемо детальніше виступи окремих спортсменок упродовж сезону. Так, за сезон 2014-2015 рр. у складі збірної команди України з фехтування на шпагах серед жінок до змагань залучалося шість спортсменок (Шемякіна Я., Почкалова А., Івченко А., Кривицька О., Бежура Ф.).

Традиційною для командних змагань з фехтування є участь трьох спортсменок безпосередньо у сутичці. Водночас одна спортсменка залучається як запасна та бере участь у боротьбі за потреби (травма, страх, невпевненість, невміння змагатися з певним суперником, тактичне завдання на бій чи зустріч, перевірка четвертого кандидата в команду).

Аналіз участі спортсменок на позиції 1–3 номера вказав на те, що найбільшу кількість боїв під першим номером у збірній команді України провела Я. Шемякіна – 106 боїв за сезон 2014-2015 рр., що становить 96.4 % від усіх проведених боїв. Окрім неї, першим номером виступили Кривицька О. – 3 поєдинки (5 %), Пантелєєва К. – 3 поєдинки (8.6 %), Івченко А. – 1 поєдинок (10 %).

Окрім кількісних показників, цікавість викликав якісний показник виступів цих спортсменок. Встановлено, що з 106 боїв Шемякіна Я. отримала 63 перемоги (59.4 %), 24 поразки (22.6 %), у нічию завершилося 19 боїв (18.0 %). При цьому загалом було нанесено 534 уколи. Індивідуальна результативність спортсменки (різниця між нанесеними та отриманими уколами в усіх поєдинках) становила «+83».

Щодо інших спортсменок ситуація наступна. Кривицька О. отримала дві перемоги (66.6 %), одну поразку (33.4 %) та нанесла 15 уколів, але при цьому співвідношення між нанесеними та отриманими уколами дорівнює «0». Пантелєєва К. провела таку ж кількість боїв, але нанесла більше уколів – 23 та отримала одну перемогу (33.3 %), одну поразку (33.3 %), один поєдинок

закінчився нічиєю (33.3 %), а її індивідуальна результативність становила «+4». Якщо порівнювати спортсменку Кривицьку О. та Пантелєєву К., то індивідуальна результативність краща в останньої, незважаючи на те, що вона здобула менше перемог. Один бій провела під першим номером Івченко А., принісши команді поразку (індивідуальна результативність склала «-4»). Проте, вважаємо недоцільним аналізувати результативність лише за одним поєдинком. Водночас спортсменки Почкалова А. та Бежура Ф. протягом сезону не виступали під першим номером.

Таким чином, найвищою під першим номером була індивідуальна результативність Шемякіної Я. (таблиця 2).

Таблиця 2

Співвідношення результативності фехтувальниць-шпажисток при проведенні поєдинків під першим номером у зустрічі

Прізвище	Результат індивідуального бою, к-сть (%)			Загальна кількість		Індивідуальна результативність
	Перемоги	Поразки	Нічії	Виступи	Нанесені уколи	
Шемякіна Я.	63 (59,4)	24 (22,6)	19 (18)	106	534	82
Кривицька О.	2 (66,6)	1 (33,4)	0	3	15	0
Пантелєєва К.	1 (33,3)	1 (33,3)	1 (33,3)	3	23	4
Івченко А.	-	1	-	1	1	-4
Бежура Ф.	-	-	-	-	-	-
Почкалова А.	-	-	-	-	-	-

У якості другого номера в команді найбільшу кількість боїв провела спортсменка Кривицька О. – 40 поєдинків, що становить 66,6 % від її усїєї змагальної діяльності за цей сезон. Її індивідуальна результативність становила «+7», спортсменка нанесла 103 уколи, здобувши 14 перемог (35,0 %), 19 поразок (47,5 %), 7 нічиїх (17,5 %).

На два поєдинки менше провела Почкалова А. – 38 (42,6 %), з них 13 перемог (34,2 %), 16 поразок (42,1 %) та 9 нічиїх (23,7 %). При цьому спортсменка нанесла на 70 уколів більше, ніж Кривицька О., – 173 уколи. Індивідуальна результативність Почкалової А. склала «+5».

Пантелєєва К. за 21 проведений бій нанесла 100 уколів, здобувши 7 перемог (33,4 %), 10 поразок (47,6 %), 4 нічії (19,0 %). Її індивідуальна результативність вища, ніж у попередніх спортсменок – «+10».

Вищевказані спортсменки провели найбільшу кількість боїв з команди, фехтуючи на позиції другого номера в команді. Водночас Івченко А. провела шість поєдинків, Бежура Ф. – три, що становило 60,0 % від змагальної діяльності кожної. Індивідуальна результативність першої склала «-4» при двох перемогах (33,3 %), трьох поразках (50,0 %) та одній нічії (16,7 %). Загалом спортсменка нанесла 23 уколи.

Бежура Ф. здобула дві перемоги (66,6 %) та отримала одну поразку (33,4 %). Її індивідуальна результативність дорівнює «0».

Шемякіна Я. на позиції другого номера провела лише один бій, отримавши перемогу, що становило 0,9 % від проведених боїв. За один бій вона нанесла сім уколів та принесла команді плюс п'ять уколів.

Підсумовуючи результати українських фехтувальниць під другим номером, робимо наступні висновки. У відсотковому співвідношенні спортсменки показали майже однаковий результат. Здобуття перемог близько 30 % у кожній, поразок – 40-50%, нічії – близько 20%. Але такі показники не стосуються спортсменки Бежури Ф. (в неї вони кращі, але потрібно враховувати, що спортсменка провела тільки три поєдинки). Найкращою була індивідуальна результативність у Пантелєєвої К., але загальна кількість проведених боїв є майже вдвічі меншою, ніж у спортсменок Кривицької О. та Почкалової А. (таблиця 3).

Таблиця 3

Співвідношення результативності фехтувальниць-шпажисток при проведенні поєдинків під другим номером у зустрічі

Прізвище	Результат індивідуального бою, к-сть (%)			Загальна кількість		Індивідуальна результативність
	Перемоги	Поразки	Нічії	Виступи	Нанесені уколи	
Шемякіна Я.	1	-	-	1	7	5
Кривицька О.	14 (35)	19 (47,5)	7 (17,5)	40	103	7
Пантелєєва К.	7 (33,4)	10 (47,6)	4 (19)	21	100	10
Івченко А.	2 (33,3)	3 (50)	1 (16,7)	6	23	-4
Бежура Ф.	2 (66,6)	1 (33,4)	-	3	10	0
Почкалова А.	13 (34,2)	16 (42,1)	9 (23,7)	38	173	5

Аналізуючи виступи спортсменок на позиції третього номера, найактивнішою була спортсменка Почкалова А., яка провела найбільшу кількість боїв – 51, що становить від її загальної змагальної участі 57.4 %. Індивідуальна результативність спортсменки становила – «-19», при цьому нанесла 226 уколів. Вона отримала 12 перемог (23.5 %), 26 поразок (51 %), 13 поєдинків закінчилися нічиєю (25.5 %).

В три рази менше уколів (72) нанесла Бежура Ф. у 21 поєдинку (87.5 %). Її індивідуальна результативність становила «-9» при п'яти перемогах (23.8 %), 13 поразках та трьох нічиях.

При меншій кількості поєдинків (17) Кривицька О. нанесла більше уколів – 76 (28.4 %). Загалом вона отримала п'ять перемог (29.4 %), вісім поразок (47.0 %), чотири нічії (23.6 %), але результат цієї спортсменки був від'ємний – «-12». Водночас Пантелєєва К, провівши 11 боїв, продемонструвала результат «+8» та нанесла 54 уколи. На позиції третього номера вона провела 31.4 % поєдинків від загальнокомандної участі, отримала п'ять перемог, шість поразок.

Однакова кількість проведених боїв (3) у двох фехтувальниць – Івченко А. та Шемякіної Я., але різна індивідуальна результативність. Щодо першої спортсменки, виступ був не дуже вдалим – на позиції третього номера вона провела 30.0 % поєдинків, отримала три поразки та нанесла при цьому сім уколів. Індивідуальна результативність склала «-5».

Інша ситуація у Шемякіної Я., участь якої на позиції третього номера становить всього 2.7 %. При двох перемогах та одній поразці вона нанесла 14 уколів. Індивідуальна результативність склала «+6».

Таким чином, на позиції третього номера найкраще виступили Шемякіна Я. та Пантелєєва К., оскільки їх індивідуальна результативність була найкращою порівняно з іншими спортсменками складу збірної (таблиця 4).

Таблиця 3.4

Співвідношення результативності фехтувальниць-шпажисток при проведенні поєдинків під третім номером у зустрічі

Прізвище	Результат індивідуального бою, к-сть (%)			Загальна кількість		Індивідуальна результативність
	Перемоги	Поразки	Нічії	Виступи	Нанесені уколи	
Шемякіна Я.	2 (66.6)	1 (33.4)	–	3	14	6
Кривицька О.	5 (29.4)	8 (47)	4 (23.6)	17	76	-12
Пантелєєва К.	5 (45.4)	6 (54.6)	–	11	54	8
Івченко А.	–	3(100)	–	3	7	-5
Бежура Ф.	5 (23.8)	13 (62)	3 (14.2)	21	72	-9
Почкалова А.	12 (23.5)	26 (51)	13 (25.5)	51	226	-19

Аналіз виступів фехтувальниць-шпажисток у складі збірної команди України протягом сезону 2014-2015 рр. засвідчив наступне (таблиця 5). Шемякіна Я., яка у більшості зустрічей виступала на позиції першого номера, провела 110 боїв, з них перемогла у 66 (60.0 %), програла у 25 (22.7 %) та закінчила у нічию в 19 боїв (17.3 %). Її індивідуальна результативність становила «+93». За сезон у командних змаганнях вона нанесла 555 уколів, що складає 1/3 від усіх уколів, нанесених командою. Однак слід зазначити, що в командних змаганнях частіше найбільше уколів наноситься в останньому дев'ятому бої, тому що не всі спортсмени наносять всі п'ять уколів в поєдинках.

Таблиця 5

Індивідуальна результативність фехтувальниць-шпажисток складу збірної команди України у командних змаганнях протягом сезону 2014-2015 рр.

Прізвище та ін.	Кількість проведених боїв за сезон, %			Загальна кількість (%)		Індивідуальна результативність
	1 номер	2 номер	3 номер	Виступи	Нанесені уколи	
Шемякіна Я.	96.4	0.9	2.7	110 (33.5)	555	93
Кривицька О.	5.0	66.6	28.4	60 (18.3)	194	-5
Пантелєєва К.	8.6	60.0	31.4	35 (10.6)	177	22
Івченко А.	10.0	60.0	30.0	10 (3)	31	-13
Бежура Ф.	0	12.5	87.5	24 (7.3)	82	-20
Почкалова А.	0	42.6	57.4	89 (27.1)	399	-14
				328	1438	

Наступною за кількістю проведених поєдинків відзначимо Почкалову А. – 89, при цьому вона нанесла 399 уколів (також майже 1/3 від нанесених всією командою України уколів). Спортсменка Отримала 25 перемог (29.1 %), 42 поразки (58.4 %) та 22

нічії (12.5 %). Індивідуальна результативність становила «-14». Найкраще спортсменка проявила себе на позиції другого номера.

У Кривицької О. загалом в активі було 60 боїв (спортсменку часто заміняли), 21 перемога (35.0 %), 28 поразок (46.6 %) та 11 нічиїх (18.4 %). Індивідуальна результативність Кривицької О. краща, ніж у Почкалової А. Загалом Кривицька О. нанесла 194 уколи. Аналіз результативності змагальної діяльності Кривицької О. продемонстрував, що вона є більш пасивним учасником у порівнянні з іншими спортсменками. Наприклад, Пантелєєва К., яка провела майже в два рази менше боїв, ніж Кривицька (35), зуміла нанести 177 уколів. Індивідуальна результативність останньої склала «+22». Загалом в активі Пантелєєвої К. 35 перемог (37.1 %), 17 поразок (48.5 %) та п'ять нічиїх (14.2 %).

Найменшу кількість боїв провели дві спортсменки – Бєжуря Ф. та Івченко А. (24 та 10 боїв відповідно). Це пов'язано із нестабільним залученням до командних змагань, так як ці спортсменки виходили переважно на заміну. В активі Бєжуря Ф. сім перемог (29,1 %), 14 поразок (58,4 %) та три нічії (12,5 %). При індивідуальній результативності «-20» спортсменка нанесла 82 уколи. Водночас Івченко А. нанесла 31 укол, здобула дві перемоги (20.0 %), сім поразок (70.0 %) та одну нічию (10.0 %). Індивідуальна результативність склала «-13».

Висновки. Специфіка командних змагань у фехтуванні вимагає застосування певної тактичної схеми, сформованої на основі аналізу показників змагальної діяльності та індивідуальної результативності на певній позиції (черговості виступу упродовж зустрічі) спортсменок під час поєдинків з командами-суперницями.

Найбільш результативною спортсменкою упродовж сезону 2014-2015 рр. у командних змаганнях визнано Шемякіну Я., на що вказала її індивідуальна результативність – «+93».

На позиції першого номеру у командних змаганнях найбільш результативною спортсменкою є Шемякіна Я. («+93»). На позиції другого номеру – Пантелєєва К. («+10») та Кривицька О. («+7»). На позиції третього номеру – Пантелєєва К. («+8»).

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні індивідуальної результативності провідних фехтувальниць світу у командних змаганнях та порівнянні її з аналогічними показниками спортсменок, залучених до національної збірної команди України.

Література:

- Бакум А.В. Современные тенденции технической подготовки фехтовальщиков / Бакум А. В. // Педагогика, психология та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2011. – № 8. – С. 12
- Бусол В.А. Фехтування. Навчальна програма для ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ. / Бусол В. А. – К., 2006. – 43 с.
- Задорожна О. Теоретична підготовка фехтувальників: стан та перспективи наукових досліджень / Задорожна Ольга // Спорт та сучасне суспільство: матеріал. V відкритої студ. наук. конф. – К. : Інтер-Сервіс, 2012. – С. 12-15.
- Смирновський С. Структура та зміст техніко-тактичних дій висококваліфікованих фехтувальників на шпагах / Смирновський Сергій // Спорт та сучасне суспільство: матеріал. VII відкритої студ. наук. конф. – К. : Інтер-Сервіс, 2014. – С. 160-165.
- Спортивное фехтование : учеб. для вузов физической культуры / под общ. ред. Д. А. Тышлера. – М. : Физкультура, образование и наука, 1997. – 385 с.
- Guittet M. Canadian Fencing Federation. Long Term Athlete Development / M. Guittet, M. Palmi. – Canada, 2010. – 35 p.
- Pitman B. Fencing: Techniques of Foil, Epee and Saber / Brian Pitman. — Marlborough Wiltshire, Crowood press Ltd. Ramsbury, NY, USA, 2004 — 340 p.
- Price R. G. Weight Training in Fencing / Robert G. Price. — Cleveland: Price World Enterprises, 2003. — 186 p.
- Reglements technique. – Paris : Federation Internationale D'escrime, 2008. – 160 p.
- Smith J. J. The techniques and tactics of modern foil fencing / J. J. Smith // Summers dale Publishers – Chichester, 2003. – 174 p.
- Rogers E. Essential Skills Training / Ed Rogers. — Marlborough Wiltshire, Crowood press Ltd. Ramsbury, 2003. — 286 p.

Захарова И.Ю.

**Национальный технический университет Украины
Киевский политехнический институт им. Сикорского И.И.**

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ МОЛОДЕЖИ

Статья является попыткой методом теоретического анализа показать формирование психолого-педагогических основ физического воспитания молодежи. Дается общая характеристика приобщения молодежи к занятиям физической культурой и спортом. Акцентируется внимание на особенностях проведения занятий, которые играют значительную роль в формировании позитивного отношения студентов к занятиям физической культурой.

Ключевые слова: занятия физической культурой и спортом, туризм, мотив, реализованные интересы, эмоции.

В статті наводиться метод теоретичного аналізу формування психолого-педагогічних основ фізичного виховання молоді. Дається загальна характеристика залучення молоді до занять фізичною культурою та спортом. Акцентується увага на особливостях проведення занять, які грають значну роль у формуванні позитивного відношення студентів до занять фізичною культурою.

Ключові слова: заняття фізичною культурою і спортом, туризм, мотив, реалізовані інтереси, емоції.

At bringing up active positive relation to lessons on physical culture and sport the paramount meaning has forming according motives for youth. This process has two stages: "from below to top" and "from top to below". On the first stage spontaneously turned out